

Ög 83. Högby forna kyrka, nu i prästgårdsparken.

Pl. 47, 50.

Litteratur: C. F. Nordenskjöld, *Brev till B. E. Hildebrand* ^{19/5} 1871 (ATA); E. Wessén, *Skänningebygdens runinskrifter*, i *Skänninge stads historia* (1929), s. 22; O. von Friesen, *Runorna i Nordisk kultur VI* (1933), s. 185.

Äldre avbildningar: E. Brate, *Foto 1893* (ATA); E. Wessén, *Foto* (a.a.).¹¹²

Präktigt huggen sten av ljus, svartgnistrig granit, nu 1,47 m. hög. I den gamla kyrkan låg den vid rivningen 1870 i södra väggen men är nu rest intill Ög 82. Brate läser ristningen överallt riktigt, men sista ordet är helt visst **ualu**. Brates med någon tvekan framställda mening, att det kunde vara fråga om en binderuna, så att ordet vore att läsa som **ualtū**, kan jag icke biträda. I det sista **u**-et har hst en högst obetydlig skåra t.v. upptill och alls ingen t.v., medan ristarens **t**-runor eljest ha de bägge bistavarna omsorgsfullt huggna. Den lilla skåran t.h. är uppenbarligen en av stenyntans vanliga ojämnheter. Då Brate talar om ett kännestreck nedåt åt vänster från hst i 40 **u**, som »är alls icke obetydligt», rubbar han tilltron till denna sin iakttagelse genom uttalandet i fortsättningen, att »till följd av detta» (!) kännestreck till det föregående l'et står 1,5 cm. nedom toppen. Betecknande är även, att Brate icke upptagit detta kännestreck till en bunden **t**-runa på sin avbildning av stenen.

Inskrift:

• **p**ura • **s**ati • **s**tin • **p**asi • **a**ftir • **s**uin • **s**un • **s**in • **r**s • **u**urstr • **o** • **u**alu •

5 10 15 20 25 30 35 40

»Tora satte denna sten efter Sven, sin son, som (dog) västerut å **ualu**.»

Brate, vilken som nämnt läser **o** • **ualtū**, ser i detta **ual** en förkortning för dat. *Vallandi*, Frankrike; enligt min mening vore detta en alldeles för våldsamt sammandragning för att den skulle verka sannolik. Brate räknar dock även med ett ortnamn **ualu** men finner då bristen på verb betänklig. Svårigheten med ortnamnets förklaring undviker von Friesen – som bygger på Brates läsning med en binderuna – genom att läsa¹¹³ »er vestr á val dó, som dog på slagfältet i västerväg». Tolkningen står och faller med antagandet om binderunan, och som nämnt är detta antagande helt visst ohållbart.

Såsom nämndes under Ög 82, är stenen tydligen ristad av Torkel.

Plansch 50b. Ög 83. Högby forna kyrka, nu prästgårdsparken. Foto Nordén 1946. [Jansson skriver 1947: Retusch!]

¹¹² Nordén skriver »Foto av E. Wessén, återgivet ibidem.», förenklat i utgåvan.

¹¹³ Borde stå »tolka», utgivarens anmärkning.

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med reservationer. Utgåvan är ännu preliminär och kan komma att revideras. Hittar du felaktigheter är du välkommen att meddela dessa till utgivaren på nedanstående e-postadress.

Utgivare: Jan Owe

Kontakt: runor@gamlebo.se

Senast ändrad 2020-05-03